

ELÄKETURVAKESKUS

KALEVANKATU 6 - 00100 HELSINKI 10
Puhelin (vaihte) 642511 Postisiirto 120811-5
Liikepankit Osuuspankit Säästöpankit tili 5041-6

Yleiskirje n:o 17/73

19.10.1973

Työeläkelaitoksille

Eduskunnalle on kuluvan vuoden syyskuun 28 päivänä annettu hallituksen esitys laeiksi lapsilisälain 1 §:n muuttamisesta sekä eräiden muiden perhekustannusten tasausjärjestelmän uudistamiseen liittyvien lakien muuttamisesta ja kumoamisesta. Esityksen oleellisimman sisällön muodostavat nykyisen perhekustannusten tasausjärjestelmän kokonaisvaltaiseen uudistamiseen tähtäävät toimenpiteet.

Esityksellä pyritään parantamaan lapsiperheiden toimeentuloturvaa avustustasoa korottamalla ja poistamalla avustusten ostoarvon jälkeenjääneisyys. Samalla pyritään parantamaan kotihoidossa olevien lasten hoidon tukemista niin, että tuki muodostuu nykyistä tasapuolisemmaksi muihin lasten päivähoitomuotoihin verrattaessa. Tuki pyritään suuntaamaan myös entistä paremmin heikon toimeentuloturvan omaaville perheille.

Lähinnä avustustason korottamiseksi ja jälkeenjääneisyyden poistamiseksi sekä lasten kotihoidon tukemiseksi esitetään muutettavaksi lapsilisälakia, tulo- ja omaisuusverolakia sekä merimiesverolakia.

Muiden edellä tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseen liittyvät esitykset perhelisälain ja erityislapsilisälain kumoamisesta sekä elatusavun ennakosta annetun lain, kansaneläkelain, rintamasotilaseläkelain, lapsen hoitotuesta annetun lain, työntekijäin eläkelain, valtion eläkelain ja kansanedustajain eläkelain muuttamisesta.

Lakien voimaantuloajankohdaksi esitetään, niiltä osin kuin se on mahdollista, tammikuun 1 päivää 1974, muilta osin saman vuoden heinäkuun 1 päivää. Esityksen yksityiskohtainen sisältö ilmenee oheisesta liitteestä.

Lakien tultua vahvistetuiksi Eläketurvakeskus tulee antamaan niiden osalta tarkemmat soveltamisohjeet.

ELÄKETURVAKESKUS

Aarre Metso

Pentti Koivistoinen

Liite: jäljennös hallituksen esityksestä

LA.JL.KH

ETK n:o 100

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi lapsilisälain 1 §:n muuttamisesta sekä eräiden muiden perhekustannusten tasausjärjestelmän uudistamiseen liittyvien lakien muuttamisesta ja kumoamisesta.

Viime vuosikymmenien aikana yhteiskunnassa tapahtuneet suuret rakennemuutokset ovat aiheuttaneet sen, että yhteiskunnan lapsiperheille antaman tuen määrä on käynyt riittämättömäksi. Aikaisemmin maatalousvaltaisessa yhteisössä lapset merkitsivät perheen tuotanto-voiman kasvua, nykyään sen sijaan lapsen syntyminen lisää etupäässä perheen kulutusta ja aiheuttaa runsaasti lisäkustannuksia. Tilastot osoittavat, että ensimmäisen avioliiton solmimisajankohtana miesten ja naisten keski-ikä on jatkuvasti alentunut niin, että se vuonna 1968 oli miesten osalta 22,5 vuotta ja naisten osalta 21,2 vuotta. Ensimmäisen lapsen syntyessä oli lapsen isä keskimäärin 23,6 vuoden ikäinen ja äiti 22 vuotta. Alle 24-vuotiaat naiset synnyttävät puolet kaikista lapsista. Lapsista syntyy neljän ensimmäisen avioliittovuoden aikana 65,8 %.

Lukujen perusteella voidaan päätellä, että lasten syntyminen sattuu juuri sellaiseen ajankohtaan, jolloin vanhemmat ovat nuoria ja heidän tulonsa on vähäisimmillään, koska tähän samaan vaiheeseen sijoittuvat kustannuksiltaan merkittävät kodin perushankintojen suorittaminen sekä asunnon ja usein myös ammatin hankkiminen. Tämä tilanne aiheuttaa kahdenlaisia seurausilmiöitä, toisaalta syntyvyyden alenemista, kun lasten saaminen siirretään johonkin myöhempään taloudellisesti turvallisempaan ajankohtaan, sekä toisaalta äitien siirtymistä taloudellisten syiden takia ansiotyöhön kodin ulkopuolelle. Viimeksi mainittu seikka aiheuttaa taas lasten päivähoitotarpeen lisääntymistä ja kasvattaa siten ongelmia kahdella-kin eri tasolla.

Perhekustannusten tasausjärjestelmän kehittäminen on jo pitkään tapahtunut ilman kokonaisvaltaista jäsentelyä. Kun etujen parantamiseen on pyritty vain eri lakeihin tehtyjen osittaisuudistusten avulla, lainsäädännöstä on muodostunut monimutkainen ja epätarkoituksenmukainen järjestelmä, josta tavallisen kansalaisen on vaikea saada tietoa ja jonka toteuttaminen aiheuttaa viranomaisille vaikeuksia ja

saavutettaviin tuloksiin nähden kohtuuttomasti työtä. Järjestelmän puitteissa myönnettävistä etuuksista ovat lisäksi eräät suuruudeltaan sellaisia, ettei niillä sellaisenaan enää ole juuri perhepolitiikan kannalta merkitystä.

Perhekustannusten tasausjärjestelmän kokonaisuudistuksessa olisi hallituksen käsityksen mukaan pyrittävä parantamaan lapsiperheiden toimentuloturva avustustasoa korottamalla ja poistamalla avustusten ostoarvon jälkeenjääneisyys. Samalla tulisi pyrkiä kotihoidossa olevien lasten hoidon tukemista parantamaan niin, että tuki muodostuu nykyistä tasapuolisemmaksi muihin lasten päivähoitomuotoihin verrattaessa. Lisäksi olisi avustujärjestelmää yhtenäistettäessä ja yksinkertaistettaessa tuki pyrittävä suuntaamaan entistä paremmin heikon toimentuloturvan omaaville perheille.

Kokonaisuudistuksen aikaansaamiseksi hallitus ehdottaa käsillä olevassa esityksessä eräitä perhekustannusten tasauksen piiriin kuuluvia lakeja muutettaviksi tai kumottaviksi. Lisäksi on otettu huomioon mainittujen muutosehdotusten vaikutus muuhun, muun muassa eläke- ja verotuslainsäädäntöön. Lähinnä avustustason korottamiseksi ja jälkeenjääneisyyden poistamiseksi sekä lasten kotihoidon tukemiseksi esitetään muutettavaksi lapsilisälakia (541/48) sekä tulo- ja omaisuusverolakia (888/43) ja merimiesverolakia (208/58). Muiden edellä tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseen liittyvät esitykset perhelisälain (375/43) ja erityislapsilisälain (538/60) kumoamisesta sekä elatusavun ennakosta annetun lain (281/63), kansaneläkelain (347/56), rintamasotilaseläkelain (294/71), lapsen hoitotuesta annetun lain (444/69), työntekijäin eläkelain (395/61), valtion eläkelain (280/66) ja kansanedustajain eläkelain (329/67) muuttamisesta.

Lapsilisälaki sekä tulo- ja omaisuusverolaki ja merimiesverolaki.

Lapsilisän on todettu menettäneen ostoarvostaan viimeksi kuluneen kymmenen vuoden

aikana noin 20 %. Avustustason palauttamiseksi vuoden 1962 tasolle ehdotetaan lapsilisien määrät korotettaviksi mainitulla prosenttimäärällä nykytasosta.

Koska valtion tuloverotuksessa tuloverosta tehtävä lapsivähennys 60 markkaa lapselta ei vastaa tarkoitustaan perhekustannusten tasauksen kannalta, ehdotetaan vähennys poistettavaksi. Korottamalla vastaavalla summalla lapsilisää voidaan tuki suunnata nykyistä paremmin heikossa taloudellisessa asemassa oleville perheille ilman, että mainitun vähennyksen aikaisemmin saaneiden perheiden etuus kaven-tuisi.

Epätarkoituksenmukaiseksi ja vaikutuksiltaan erittäin vähäiseksi on katsottu myöskin valtion tuloverotuksessa tulosta tehtävä kalliin-paikanvähennys 70 markkaa lapselta. Tämän vuoksi hallitus ehdottaa myös tämän vähennyksen poistamista ja sitä kautta syntyvien valtion verotulojen kasvun käyttämistä perhekustannusten tasausjärjestelmien kehittämiseen.

Kysymyksessä olevat tulo- ja omaisuusverolain muutokset edellyttävät vastaavien muutosten tekemistä myös merimiesverolakiin. Lisäksi on vähäinen muutos tarpeen myös verotuslakiin (482/58).

Mainitut verolakien muutokset voidaan toteuttaa erillisinä eikä niillä ole vaikutusta suunnitteilla olevaan verotuksen kokonaisuudistukseen.

Jäljempänä mainitun perhelisälain kumoamista koskevan ehdotuksen johdosta esitetään sanotussa laissa tarkoitettujen etuuksien osittaiseksi korvaamiseksi, että lapsilisää korotetaan neljänestä ja sitä useammasta lapsesta kalleim-massa kuntaryhmässä suoritettavaa perhelisää vastaavalla määrällä eli 140 markalla vuodessa.

Edellä tarkoitettujen ehdotusten mukaisten järjestelyjen jälkeen tulisivat lapsilisät olemaan ensimmäisestä lapsesta 380 markkaa vuodessa, toisesta lapsesta 444 markkaa vuodessa, kolmannesta lapsesta 516 markkaa vuodessa sekä neljänestä ja sitä useammasta lapsesta 656 markkaa vuodessa.

Perhelisälaki.

Koska perhelisälain tarjoamat etuudet ovat määrittäen jääneet varsin vähäisiksi, esitetään laki kumottavaksi. Perhelisän määrä on tällä hetkellä kunnan kalleusluokasta riippuen 120—140 markkaa perhelisään oikeutettua lasta

kohti vuodessa. Etuudet ehdotetaan korvattaviksi siten, että lapsilisen porrastus ulotetaan neljanteen lapseen ja työkyvyttömän huoltajan saama perhelisä korvataan kansaneläkelakiin tehtävin korjauksin. Opintojaan jatkavista nuorista maksettava perhelisä voidaan korvata myöhemmin opintotukilain (28/72) mukaisen opintorahan korotuksen yhteydessä.

Erityislapsilisälaki.

Perhekustannusten tasausjärjestelmän yksinkertaistamiseksi esitetään, että myös erityislapsilisälaki kumottaisiin. Tämän lain mukaiset etuudet ehdotetaan tässä yhteydessä sisällytettäväksi elatusavun ennakosta annettavaan lakiin, kansaneläkelakiin ja lapsen hoitotuesta annettuun lakiin. Lisäksi tulisi opintojaan jatkavalle nuorelle nykyisin maksettava erityislapsilistä otettavaksi huomioon opintotukilain mukaista opintorahaa korotettaessa.

Laki elatusavun ennakosta.

Sellaiselle avioliiton ulkopuolella syntyneelle lapselle, jolle elatusvelvollisen kuoleman tai elatussopimuksen tai elatusta koskevan tuomion puuttumisen vuoksi on aikaisemmin suoritettu erityislapsilisää, ehdotetaan maksettavaksi elatustukea elatusavun ennakkoa vastaava määrä eli 60 markkaa kuukaudessa. Mainittu etuus korottaisi tämän ryhmän etuuksia tuntuvasti kumottavaksi ehdotetun erityislapsilislain mukaiseen erityislapsilisään verrattuna. Koska mainittujen lasten toimeentulomahdollisuudet ovat kuitenkin yleensä huomattavasti heikkomat kuin muiden lasten, on korotus katsottu kohtuulliseksi.

Kansaneläkelaki.

Kun kansaneläkelain mukaisen lapsikorotuksen tarve johtuu samanlaisesta syystä kuin perhe-eläkelain mukaisen lapseneläkkeen tarve, siis toisen tai kummankin työkykyisen huoltajan puuttumisesta, olisi lapsikorotus määrättävä samojen perusteiden mukaan kuin lapseneläke. Lapsesta, jonka vanhemmista toinen saa kansaneläkettä, sen määrä olisi 20 prosenttia kansaneläkkeen perusosan ja yksinäiselle henkilölle maksettavan täysimääräisen tukiosan

yhteismäärästä, joka tällä hetkellä on eri kuntaryhmissä 54, 50 ja 45 markkaa kuukaudessa.

Tämä ehdotus kattaisi kansaneläkkeen saajien osalta tukiosaan sisältyvän lapsikorotuksen sekä kansaneläkkeensaajan alle 16-vuotiaasta lapsesta maksettavan erityislapsilisän ja perhelisän.

Laki lapsen hoitotuesta.

Lapsen hoitotuesta annetun lain sovellutus-alaa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että hoitotukeen oikeutetun alaikäraja poistetaan ja laissa oleva avuttomuuden määritelmä lievennetään niin, että lain piiriin tulisivat kaikki avuttomuuden perusteella nykyisin erityislapsilisää saavat alle 16-vuotiaat lapset.

Kansaneläkelaitoksen ja valtion välisestä tilitysmenettelystä aiheutuvien tarpeettomien kustannusten välttämiseksi olisi samalla tarkoituksenmukaista yksinkertaistaa rahoitusjärjestelmää siten, että kansaneläkelaitos vastaisi kokonaisuudessaan lapsen hoitotuesta aiheutuvista kustannuksista.

Työeläkelait.

Kun kansaneläkkeeseen tulee eläkkeensaajan muista tuloista riippumaton lapsikorotus, työeläkelakien lapsikorotusta koskevia säännöksiä on tarkasteltava uudessa valossa. Perhekustannusten tasausjärjestelmän yksinkertaistamisen seurauksena ei saa olla työeläkkeensaajien kokonaiseläketurvan huononeminen, joten lapsikorotukset ovat työeläkkeissä edelleen tarpeen. Kansaneläkkeen lapsikorotusten huomattava nousu vaatii kuitenkin työeläkkeiden yhteensovitusta koskevien säännösten tarkistusta. Kansaneläkkeen lapsikorotusten huomioon ottaminen sellaisinaan työeläkkeitä yhteensovittettaessa johtaisi liian mutkikkaaseen menettelyyn. Tämän vuoksi on katsottu aiheelliseksi esittää jossain määrin yksinkertaistettua ratkaisua, joka yleensä johtaa samaan lopputulokseen, mutta on hallinnollisesti helpommin toteutettavissa.

Edellä olevan perusteella esitetään työeläkelakien yhteensovitussäännöksiä muutettaviksi siten, että yhteensovitusrajaa laskettaessa otettaisiin lähtökohdaksi 66 prosentin asemesta 60 prosenttia yhteensovitusperusteesta ja tästä vähennettäisiin kuten nykyäänkin kansaneläkkeen perusosa. Jottei pienituloisten eläketurva heikke-

nisi nykyiseen verrattuna, edellä sanottu vähennys ei kuitenkaan saisi olla suurempi kuin 6 prosenttia yhteensovitusperusteesta.

Kustannukset.

Lapsilisien korottamisesta 20 %:lla aiheutuisi valtiolle kustannuksia vuoden 1974 tilanteen mukaan arvioituna noin 33 miljoonaa markkaa, lapsilisien yleiskorotuksesta 60 markalla noin 67 miljoonaa markkaa sekä lapsilisien porrastamisesta neljenteen lapseen asti noin 7,3 miljoonaa markkaa. Elatusavun ennakosta annetun lain muutoksen aiheuttamat kustannukset voidaan arvioida noin 1,4 miljoonaksi markaksi. Säästöä aiheutuisi puolestaan perhelisälain kumoamisesta noin 7,8 miljoonaa markkaa, erityislapsiliselain kumoamisesta noin 11,8 miljoonaa markkaa sekä lapsen hoitotuen siirtämisestä kokonaan kansaneläkelaitoksen kustannettavaksi noin 2 miljoonaa markkaa. Verotuslakien muutosten johdosta valtion verotulojen arvioidaan kasvavan noin 69 miljoonalla markalla. Valtion nettomenojen lisäys olisi siten noin 18,1 milj. markkaa.

Kansaneläkelaitokselle aiheutuisi ehdotetuista muutoksista lisäksi lisäkustannuksia vuonna 1974 kaikkiaan noin 29 miljoonaa markkaa, josta lapsen hoitotuen osuus on 8 miljoonaa markkaa sekä Kansaneläkelaitoksen varoista maksettavien perhelisien ja erityislapsilisien osuus 6 miljoonaa markkaa. Vuodesta 1975 lukien Kansaneläkelaitoksen lisäkustannukset olisivat tämän hetken kustannustasossa noin 37 miljoonaa markkaa. Tukiosakustannusten alentumisen vuoksi sekä valtion että kuntien tukiosasuuteen tulisi säästöä noin 1 miljoonaa markkaa.

Voimaantulo.

Lapsilisen tasokorotus toteutettaisiin 1 päivästä heinäkuuta 1974 lukien ja muut lapsilisen korotukset vuoden 1974 alusta. Viimeksi mainitusta ajankohdasta lukien tulisivat sovellettaviksi myös laki tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta, laki merimiesverolain muuttamisesta, laki verotuslain muuttamisesta, laki elatusavun ennakosta annetun lain muuttamisesta sekä laki lapsen hoitotuesta annetun lain muuttamisesta.

Kansaneläkelain muutos sen sijaan on mahdollista saattaa voimaan aikaisintaan 1 päivänä

heinäkuuta 1974. Koska rintamasotilaiden eläkelain 4 §:n muuttamista, työntekijäin eläkelain 8 §:n muuttamista, valtion eläkelain 13 ja 14 §:n muuttamista sekä kansanedustajain eläkelain 8 §:n muuttamista koskevat ehdotukset kiinteästi liittyvät kansaneläkelain muutosehdotukseen, tulisivat myös mainitut lain muutokset voimaan 1. 7. 1974 lukien. Vastaavasti ehdotetaan meneteltäväksi myös erityislapsilisälain ja perhelisälain kumoamisen osalta. Kun osa niiden mukaisista etuuksista kuitenkin tulisi suo-

ritettäväksi elatusavun ennakosta ja lapsen hoidotuesta annettujen lakiehdotusten kautta 1 päivästä tammikuuta 1974 lukien, ehdotetaan erityislapsilisälain ja perhelisälain soveltamista rajoitettavaksi jo 1. 1. 1974 lukien siten, että niiden mukaisia etuuksia suoritettaisiin ainoastaan kansaneläkettä saaville. Näistä aiheutuvat kustannukset suoritettaisiin jo 1. 1. 1974 alkaen kansaneläkelaitoksen varoista.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiesitykset:

Laki

lapsilisälain 1 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 22 päivänä heinäkuuta 1948 annetun lapsilisälain 1 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 1 päivänä kesäkuuta 1962 annetussa laissa (337/62), näin kuuluvaksi:

1 §.

Lapsilisän määrä on 380 markkaa vuodessa. Jäljempänä 3 §:ssä mainitun, lapsilisän nostamiseen oikeutetun henkilön toisesta lapsesta on lapsilisän määrä kuitenkin 444 markkaa vuodessa, kolmannesta lapsesta 516 markkaa vuodessa sekä neljännessä ja kustakin seuraavasta lapsesta 656 markkaa vuodessa, paitsi milloin lapsi on 6 §:ssä tarkoitetulla tavalla hoidettavana laitoksessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1974, kuitenkin niin että lapsilisän määrä on 1 päivästä tammikuuta 1974 saman vuoden kesäkuun loppuun lapsilisän nostamiseen oikeutetun henkilön ensimmäisestä lapsesta 328 markkaa vuodessa, toisesta lapsesta 380 markkaa vuodessa, kolmannesta lapsesta 440 markkaa vuodessa sekä neljännessä ja kustakin seuraavasta lapsesta 580 markkaa vuodessa.

Laki

tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 19 päivänä marraskuuta 1943 annetun tulo- ja omaisuusverolain (888/43) 48 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on viimeksi pysyvästi muutettu 23 päivänä joulukuuta 1947 annetulla lailla (951/47), sekä muutetaan 29 §:n 1 momentin 5 kohta, sellaisena kuin se on 29 päivänä joulukuuta 1967 annetussa laissa (612/67), 29 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on 29 päivänä kesäkuuta 1961 annetussa laissa (340/61), sekä 46 § seuraavasti:

29 §.

Verovelvollinen henkilö, joka verovuonna on asunut Suomessa, niinkuin 7 §:n 2, 3, 4 ja 5 momentissa sanotaan, saakoon sen lisäksi, mitä 25, 26 ja 28 §:ssä on säädetty, vähentää:

5) sellaisella paikkakunnalla, jolla elinkustannukset ovat tuntuvasti suuremmat kuin yleensä maassa, valtiovarainministeriön vuosittain vahvistaman määrän, enintään 100 markkaa, milloin kysymyksessä on naimaton henkilö, eronnut tai leski taikka puoliso, joita

11 §:n 1 momentin mukaan on verotettava erikseen niinkuin eri verovelvollisia, sekä enintään 170 markkaa, milloin kysymyksessä ovat puoliset, joita on verotettava heidän yhteenlasketun tulonsa perusteella;

Milloin Suomessa olevan jakamattoman kuolinpesän osakkaana on vainajan lapsi, joka on verovuonna saanut elatuksensa pesän varoista, pesälle myönnetään vainajan kuolinvuotta seuraavilta vuosilta lapsen osalta 1 momentin 3, 4, 6 ja 9 kohdassa tarkoitettut vähennykset, 6 kohdassa tarkoitettua vähennyksestä kuitenkin enintään niin paljon kuin sitä on lapsen elättämisen takia korotettava. Milloin leski on kuolinpesän osakas, pesälle myönnetään mainitut sekä 1 momentin 7, 8 ja 12 kohdassa tarkoitettut vähennykset myös lesken osalta. Jos leskellä on verovuonna ollut sellaista tuloa, josta häntä on erikseen verotettava, tehdään mainitut lapsen ja kuolinpesän osakkaana olevan lesken osalta tehtävät vähennykset pesän tulosta vain siltä osin, kuin niitä ei saada lesken tulosta vähentää tai se ei riitä näiden vähennysten tekemiseen.

46 §.

Verovelvolliset luonnolliset henkilöt luetaan ikänsä, aviosuhteensa sekä elatusvelvollisuus-

tensa perusteella seuraaviin kolmeen veroluokkaan:

I veroluokkaan kuuluu sellainen kaksikymmentäneljä vuotta täyttänyt naimaton henkilö, eronnut tai leski taikka välien rikkoutumisen vuoksi jatkuvasti erillään asuva puoliso, joka ei ole elättänyt verovuonna alaikäistä tahi sitä ennen vähintään kymmenenä vuotena seitsemäätoista vuotta nuorempaa lastaan;

II veroluokkaan kuuluu naimisissa oleva henkilö, joka verovuoden päättyessä on ollut avioliitossa vähintään kolme vuotta ja joka ei ole elättänyt verovuonna alaikäistä tahi sitä ennen vähintään kymmenenä vuotena seitsemäätoista vuotta nuorempaa lastaan, niin myös kahtakymmentäneljää vuotta nuorempi naimaton henkilö, eronnut tai leski tahi välien rikkoutumisen vuoksi jatkuvasti erillään asuva puoliso, joka ei ole täyttänyt edellä tarkoitettua elatusvelvollisuutta;

III veroluokkaan kuuluvat muut kuin I tai II veroluokkaan luettavat luonnolliset henkilöt.

Avoimet, kommandiitti- ja laivaisännistöyhtiöt sekä niihin verrattavat yhtymät kuuluvat III veroluokkaan.

Kuolinpesä luetaan III veroluokkaan.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1974 toimitettavassa verotuksessa.

Laki

merimiesverolain 15 ja 16 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 16 päivänä toukokuuta 1958 annetun merimiesverolain (208/58) 15 ja 16 § näin kuuluviksi:

15 §.

Määrättäessä tulo- ja omaisuusveroa merimiehen maissa saamasta tulosta lisätään tämän rulon ja siitä tehtävien vähennysten erotukseen seitsemänkymmentäviisi prosenttia hänen verovuonna saamastaan merimiestulosta. Verosta, mikä menisi näin saadusta verotettavasta tulosta, katsotaan maissa saadusta tulosta meneväksi veroksi tähän erotukseen kohdistuva suhteellinen osa. Jos merimies on koko vero-

vuoden ollut merimiestoimessa, ei hänen maissa saamastaan tulosta tehdä muita kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuja vähennyksiä. Jos merimies on ollut vain osan verovuodesta merimiestoimessa, hänellä on oikeus saada hyväksien elantokustannusten kalleuden johdosta myönnettävästä vähennyksestä sekä omasta ja lastensa puolesta suoritetuista vakuutusmaksuista, merimieseläkekassalle suoritettua maksua lukuun ottamatta, samoin kuin sairaudesta

johtuneista kustannuksista niin suuri osa kuin se aika, jolloin hän ei ole ollut merimiestoimessa, on vuodesta.

16 §.

Jos puolisoilla, jotka tulo- ja omaisuusverotusta koskevien säännösten mukaan olisivat verovelvollisia yhteenlasketun tulonsa ja omai-

suutensa perusteella, tai vain toisella heistä on verovuonna ollut merimiestuloa, verotetaan heitä tulo- ja omaisuusveroa tulosta määrät-
räessä erikseen niin kuin eri verovelvollisia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1974.

Laki

verotuslain 75 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun vero-
tuslain (482/58) 75 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

75 §.

Sen jälkeen kun verolautakunta on kunkin tulolähteen ja omaisuusryhmän osalta vahvis-
tanut tulon ja omaisuuden sekä määrännyt verovelvollisen tulojen ja omaisuuden koko-
naismäärästä tehtävät vähennykset, verolauta-
kunnan on vahvistettava valtionverotuksessa
verotettava tulo ja omaisuus sekä verovelvol-
lisen veroluokka ynnä hänen verostaan sää-

dettyjen perusteiden nojalla tehtävät vähen-
nykset, samoin kuin kunnallisverotuksessa ve-
rotettava tulo ja siitä pantavien veroäyrien
määrä.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran
vuodelta 1974 toimitettavassa verotuksessa.

Laki

perhelisälain kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan 30 päivänä huhtikuuta
1943 annettu perhelisälaki (375/43) siihen
myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinä-
kuuta 1974. Perhelisälakia siihen myöhemmin
tehtyine muutoksineen sekä sen nojalla annet-
tuja säännöksiä ja määräyksiä sovelletaan kuiten-
kin 1.1.—30.6.1974 välisenä aikana vain
siltä osin, kuin on kysymys perhelisälain 1 §:n

2 momentissa tarkoitetusta perheestä, jonka
toiselle tahi molemmille vanhemmista suorite-
taan kansaneläkelain (347/56) mukaista kan-
saneläkettä, ja siten että perhelisää suoritetaan
vain vuoden 1974 ensimmäiseltä vuosipuolis-
kolta. Täten aiheutuvat kustannukset korva-
taan kunnille perhelisälain säännöksistä poi-
keten hakemuksesta kansaneläkelaitoksen va-
roista. Hakemukseen on soveltuvin osin nou-
datettava, mitä perhelisälaisissa on sosiaalihal-
litukselle tehtävästä hakemuksesta säädetty.

Laki
erityislapsilisälain kumoamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Täten kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1960 annettu erityislapsilisälaki (538/60) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1974. Erityislapsilisälakia siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen sekä sen nojalla

annettuja säännöksiä ja määräyksiä sovelletaan kuitenkin 1.1.—30.6.1974 välisenä aikana vain siltä osin, kuin on kysymys erityislapsilisän suorittamisesta lapsesta, jonka vanhemmat tai toinen heistä saa kansaneläkelain (347/56) mukaista kansaneläkettä. Täten aiheutuvat kustannukset suoritetaan erityislapsilisälain säännöksistä poiketen kansaneläkelaitoksen varoista.

Laki
elatusavun ennakosta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* elatusavun ennakosta 7 päivänä kesäkuuta 1963 annetun lain (281/63) nimike ja *lisätään* lakiin uusi 1 a § seuraavasti:

Laki
elatusavun ennakosta ja elatustuesta.

1 a §.

Lapsen elatukseen käytettäväksi suoritetaan yleisistä varoista elatustukea sellaisesta Suomessa asuvasta kuuttatoista vuotta nuoremmas- ta avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta, jonka äiti ei ole solminut avioliittoa tai jonka äidin avioliitto on purkautunut, jos elatusapua maksamaan sitoutunut tai siihen velvoitettu on kuollut jättämättä jälkeensä elatusvelvollisuuden täyttämiseksi tarvittavia varoja tai jos lapselle ei ole elatusapua sopimuksella tai tuomiolla vahvistettu eikä äiti elä lapsen tunnustajan tai muun miehen kanssa avioliittomaisessa suhteessa.

Elatustuen suuruus on 60 markkaa kuukaudessa.

Elatustuen kustannukset suoritetaan kokonaan valtion varoista. Muutoin on elatustukeen soveltuvin osin voimassa, mitä elatusavun ennakosta on tässä laissa säädetty. Elatustukea ei voida kuitenkaan periä lapsen elatusvelvolliselta muussa kuin 23 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa.

Tämä laki tulee voimaan   päivänä
kuuta 197 .

Laki kansaneläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/56) 21 §:n 2 momentti, 28 § momentti ja 41 §:n 1 momentti sellaisina kuin ne laissa (349/63), sekä *lisätään* lakiin uusi 30 b

8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/56) 21 §:n 1 momentti, näistä 21 §:n 2 momentti ja 41 §:n 1 momentti sellaisina kuin ne ovat 28 päivänä kesäkuuta 1963 annetussa § seuraavasti:

21 §.

Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeeseen sekä vanhuudentukeen kuuluu 30 b §:ssä säädettyissä tapauksissa lapsikorotus. Lisäksi työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeeseen kuuluu 22 b §:ssä säädettyissä tapauksissa apulisia tai hoitollisia.

28 §.

Milloin puolisoista vain mies saa eläkettä ja vaimo joko on täyttänyt 60 vuotta tai hänellä perheen pienten lasten vaatiman hoidon takia tai muun erittäin pakottavan jatkuvan syyn vuoksi ei voida katsoa olevan mahdollisuutta hankkia tuloa tekemällä työtä omaan tai toisen lukuun, lasketaan eläkkeen tukiosa siten, että 27 §:n 1 momentin mukaisen täysimääräisen tukiosan ja saman pykälän 3 momentin mukaisen rajatulon määrää korotetaan 30 prosentilla.

Jos vakuutetun 16 vuotta nuorempi lapsi elää samassa taloudessa vakuutetun kanssa tahi jos vakuutettu tai hänen samassa taloudessa asuva puolisonsa muulla tavoin huolehtii lapsen toimeentulosta, lasketaan eläkkeen tukiosa siten, että 27 §:n 3 momentin mukaisen rajatulon määrää korotetaan 10 prosentilla kutakin tässä momentissa tarkoitettua lasta kohti.

30 b §.

Jos eläkkeensaajalla on 28 §:n 2 momentissa tarkoitettu lapsi, maksetaan eläkkeeseen lapsikorotus, jonka määrä on kutakin edellä sanottua lasta kohti 20 prosenttia perusosan sekä 2 ja 3 momentin mukaan määrätyn kuntaryhmän mukaisena yksinäiselle henkilölle maksettavan täysimääräisen tukiosan yhteismäärästä.

Jos eläkkeeseen kuuluu tukiosa, maksetaan lapsikorotukset sen kuntaryhmän mukaisena, jonka mukainen tukiosa on.

Milloin eläkkeeseen ei kuulu tukiosaa, myönnetään lapsikorotus sen kuntaryhmän mukaisena, johon se kunta kuuluu, jossa vakuutettu

asuu lapsikorotusta myönnettäessä. Kun eläkkeensaaja on vuoden ajan yhdenjaksoisesti asunut kalliimpaan kuntaryhmään kuuluvassa yhdessä tai useammassa kunnassa kuin se kunta, jonka kalleusryhmän mukainen hänen eläkkeensä lapsikorotus on, korotetaan lapsikorotus seuraavan, 38 §:n 2 momentissa mainitun eläkejakson alusta lukien sen kuntaryhmän lapsikorotuksen mukaiseksi, johon kuuluvassa kunnassa hän silloin asuu. Vastaavasti alennetaan lapsikorotus eläkkeensaajan asuttua vuoden ajan halvempaan kuntaryhmään kuuluvassa kunnassa tai kunnissa. Jos eläkkeeseen myönnetään edellä mainitun vuoden aikana uusi lapsikorotus, maksetaan se kuitenkin saman kuntaryhmän mukaisena kuin aikaisemmat lapsikorotukset ja muutetaan kalliimman tai halvemman kuntaryhmän mukaiseksi samanaikaisesti kuin aikaisemmat lapsikorotukset.

Milloin molemmille puolisoille on myönnetty kansaneläke, maksetaan lapsikorotus erikseen kummallekin puolisolalle.

41 §.

Eläkkeen maksaminen ulkomailla oleskelevalle eläkkeensaajalle keskeytetään, kun sitä on suoritettu vuoden ajalta sen eläkejakson päättymisestä lukien, jonka aikana eläkkeensaaja on poistunut maasta. Jos eläkkeensaajan oleskeluun ulkomailla on hyväksyttävä syy, voidaan eläkkeen perusosa ja, jos erityiset syyt sitä puoltavat, myös eläkkeen tukiosa sekä eläkkeeseen kuuluva lapsikorotus ja apulisia tai hoitollisia senkin jälkeen määrätä maksettavaksi määräajaksi kerrallaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1974 kuitenkin siten, että kansaneläkelaitoksen varoista suoritetaan 1.1.—30.6.1974 väliseltä ajalta ne kustannukset, jotka aiheutuvat perhelisälain (375/43) ja erityis-

lapsilisälain (538/60) mukaisten etuuksien suorittamisesta sanotulta ajalta.

Kansaneläkkeen tukiosaan sisältyvät lapsikorotukset muunnetaan tämän lain mukaisiksi lapsikorotuksiksi lain voimaantulosta lukien.

Jos vanhuudentuki olisi tämän johdosta lakkautettava, maksetaan kuitenkin vanhuudentukena 21 §:n 1 momentin säännösten estämättä 30 b §:ssä tarkoitettu lapsikorotus.

Laki

rintamasotilaseläkelain 4 §:n 2 ja 3 momentin muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 23 päivänä huhtikuuta 1971 annetun rintamasotilaseläkelain (294/71) 4 § 2 ja 3 momentti näin kuuluvaksi:

4 §.

Kansaneläkelain 28 §:n 1 momentissa tarkoitettua korotusta ei sovelleta rintamasotilaseläkettä määrättäessä.

Tämän lain 2 ja 3 §:n mukaista eläkettä määrättäessä sovelletaan, mitä kansaneläkelaiissa on säädetty kansaneläkkeen tukiosasta, kuitenkin

niin, että eläkettä laskettaessa kansaneläkelain mukaista täysimääräisen tukiosan määrää korotetaan 10 prosentilla kutakin kansaneläkelain 28 §:n 2 momentissa tarkoitettua lasta kohti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 197 .

Laki

lapsen hoitotuesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan lapsen hoitotuesta 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetun lain (444/69) 2, 3 ja 6 §, näistä 3 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna 5 päivänä joulukuuta 1969 annetulla lailla (735/69), sekä lisätään lakiin uusi 8 a § seuraavasti:

2 §.

Hoitotukea suoritetaan lapselle, joka sairauden, vian tai vamman johdosta on vähintään kuuden kuukauden ajan siinä määrin erityisen hoidon ja kuntoutuksen tarpeessa, että siitä aiheutuu huomattavaa taloudellista tai muuta erityistä rasitusta.

Hoitotuki on kansaneläkelain mukaisen hoitolisän suuruinen.

3 §.

Hoitotukea maksetaan enintään sen kuukauden loppuun, jonka aikana lapsi täyttää 16 vuotta.

Hoitotuki voidaan myöntää joko määräajaksi tai toistaiseksi.

Hoitotuki lakkautetaan, kun lapsi ei ole enää siihen oikeutettu.

6 §.

Hoitotuesta aiheutuvat kustannukset suoritetaan kansaneläkelaitoksen varoista.

8 a §.

Lapsi, josta tämän lain voimaantuloa edeltäneeltä vuosineljännekseltä on suoritettu erityislapsilisälain (538/60) 3 §:n 2 momentin nojalla erityislapsilisää ja joka ei ole täyttänyt 16 vuotta, on oikeutettu lapsen hoitotukeen tämän lain voimaantulosta lukien.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1974 kuitenkin siten, että tarpeellisiin toimenpiteisiin lain täytäntöönpanemiseksi voidaan ryhtyä ennen lain voimaantuloa. Kuntien tulee toimittaa kansaneläkelaitokselle tämän tarpeelliseksi katsomat tiedot ja asiakirjat ennen lain voimaantuloa.

L a k i

työntekijäin eläkelain 8 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain 8 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 29 päivänä joulukuuta 1972 annetussa laissa (934/72), näin kuuluvaksi:

8 §.

Yhteensovitusraja lasketaan ottamalla yhteensovitusperusteesta, joka 3 momentissa säädettyinä poikkeuksin on korkein peruseläkkeen perusteena oleva palkka, 60 prosenttia ja vähemmän tästä määrä, joka on yhtä suuri kuin yksinäisen lapsettoman henkilön kansaneläkkeen perusosan ja täysimääräisen tukiosan yhteenlaskettu määrä kansaneläkelain 27 §:ssä tarkoitetussa kolmannessa kuntaryhmässä. Jos eläkkeeseen sisältyy 7 c §:n mukainen lapsikorotus, käytetään edellä tarkoitettuna vähennyksenä yksinomaan kansaneläkkeen perusosan määrää. Yhteensovitusrajaa laskettaessa otetaan

kansaneläkettä vastaavana vähennyksenä kuitenkin huomioon enintään 30 prosenttia tai, jos eläkkeeseen sisältyy 7 c §:n mukainen lapsikorotus, enintään 6 prosenttia yhteensovitusperusteesta. Osaeläkkeenä myönnettyä työkyvyttömyyseläkettä yhteensovitettaessa lasketaan yhteensovitusraja ottamalla yhteensovitusperusteesta 30 prosenttia tai, jos eläkkeeseen sisältyy 7 c §:n mukainen lapsikorotus, 33 prosenttia.

Tämä laki tulee voimaan   päivänä
kuuta 197 .

L a k i

valtion eläkelain 12 ja 13 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/66) 12 §:n 1 momentti ja 13 §, viimeksi mainittu sellaisena kuin se on 31 päivänä joulukuuta 1968 annetussa laissa (793/68), näin kuuluviksi:

12 §.

Myönnettäessä eläke tämän lain 10 §:n 2 tai 3 momenttia soveltaen eläkkeen enimmäismäärän laskemiseksi eläkkeeseen lisätään

kansaneläkkeen perusosa ja kutakin 10 a §:ssä tarkoitettua 16 vuotta nuorempaa lasta kohden kansaneläkelain 30 b §:ssä säädetty kansaneläkkeen lapsikorotus sanotun lain 27 §:ssä tarkoitetun kolmannen kuntaryhmän mukaisena;

työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittu peruseläke, ottaen huomioon vähennys, joka eläkkeestä on tehtävä edunsaajalle tulevien muiden eläkkeiden ja suoritusten vuoksi, tämän lain mukainen eläke kuitenkin, jos se on myönnetty 10 §:n 2 tai 3 momenttia soveltaen, sellaisenaan; ja

työntekijäin eläkelain 8 §:n 1 momentissa mainittu eläke, elinkorko tai korvaus.

13 §.

Eläkkeen määrä lasketaan uudelleen, jos edunsaajalla sen jälkeen, kun eläke edellä säädettyin tavoin on laskettu, todetaan olevan oikeus eläkkeen määrää laskettaessa huomioon otettavaan eläkkeeseen, elinkorkoon tai korvaukseen; tai

jos tällaisen eläkkeen, elinkoron tai korvauksen määrä valituksen johdosta muuttuu; tai kun 10 a §:ssä tarkoitettu lapsi täyttää 16 vuotta; taikka

edunsaajan hakemuksesta, jos eläkkeen, elinkoron tai korvauksen määrä on olennaisesti muuttunut.

Tämä laki tulee voimaan   päivänä
kuuta 197 .

Laki**kansanedustajain eläkelain 8 §:n muuttamisesta.**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1967 annetun kansanedustajain eläkelain (329/67) 8 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

8 §.

Jos kansanedustajalle myönnetty eläke sekä hänelle maksettava kansaneläkkeen perusosa ja kutakin valtion eläkelain (280/66) 10 a §:ssä tarkoitettua 16 vuotta nuorempaa lasta kohden kansaneläkelain (347/56) 30 b §:ssä säädetty kansaneläkkeen lapsikorotus sanotun lain 27 §:ssä tarkoitettun kolmannen kuntaryhmän mukaisena, tapaturmavakuutuslain (608/48) säännöksiin perustuva elinkorko, liikennevakuutuslain (279/59) nojalla myönnetty omaan vammaan perustuva jatkuva korvaus, sotilas-

vammalain (404/48) mukainen elinkorko, työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettu peruseläke tai muu siihen verrattava virka- tai työsuhteeseen perustuva eläke yhteensä ylittävät 2 momentissa säädetyn yhteensovitusajan, ylittävä osa vähennetään tämän lain mukaisesta eläkkeestä sitä maksettaessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 197 _____.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1973.

Tasavallan Presidentti

Ministeri